

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 12. фебруара 1913. год. Бр. 391, донето на основу чл. 114. тач. 9. Устава, које гласи:

„Да се Д-р Васа Руварац, учитељ језика у Реалци, родом из Вуковара у Аустро-Угарској и поданик угарски, по својој молби прими у српско поданство изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег садашњег поданства“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету одобрено је решење Државног Савета од 1. марта 1913. год. Бр. 392, донето на основу чл. 114. тач. 9. Устава, које гласи:

„Да се Димитрије Орлушић, књиговођа из Београда, родом из Нове Градишке у Славонији и поданик угарски по својој молби прими у српско поданство заједно са својом женом Христином, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег поданства“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету одобрено је решење Државног Савета од 1. марта 1913. год. Бр. 523, донето на основу чл. 114. тач. 9. Устава, које гласи:

„Да се Владимир Стехлик, инжињер Дирекције Српских Државних Железница, родом из Рајца и поданик аустријски по својој молби прими у српско поданство изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег садашњег поданства, заједно са својом женом Миленијом и малолетним дететом Радмилом“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. зак. о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 22. априла т. г. Бр. 572, донето на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„Да се Јован Крен, посластичар из Крагујевца, родом из Вршца и поданик угарски, по својој молби прими у српско поданство, изузетно

од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег садашњег поданства, заједно са својом женом Барбаром и малолетном децом: Радмилом, Каролином и Вером“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. маја 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Али и за девојке у инокосној кући питање је да ли оне имају, за своју егзистенцију, личну службеност, а то стога што није сигурно да је законодавац мислио баш на стварно право службености оним изразом „уживање“, употребљеним у §-у 397. Грађ. Зак., када је, после те речи, додао: „издржање“, „снабдевање“, тако да се управо не зна на шта је законодавац овде мислио, да ли на стварно право ужитка (као за удовицу) или на тражбено право издржања. Да приметимо да, против схватања девојачкога издржања у инокосној кући као неког права ужитка, иде то што би, у одсуству законске одредбе која би то право ограничавала на известан део заоставштине, девојка имала службеност ужитка на целој заоставштини, што значи да би наследници, синови *de cuius-a*, имали, све дотле док би сестра њихова била жива или док се не би преудала, само *nudam proprietatem*, што се никако не да извести из законских одредаба о наслеђивању мушке деце. Најзад, ако би се, што би било, као што видимо, погрешно,

увело да девојка има овде право ужитка,¹⁾ овај не би био, као удовички ужитак, ослобођен уписа у баштинске књиге: свака службеност, осим где је нарочито друкчије наређено, као што је, н. пр., случај са удовичким ужитком, мора бити уведена у баштинске књиге. У сваком случају, пак, сигурно је да је право удомљења девојака тражбено право, које се састоји *in dando*, и то њихово право није законодавац обезбедио никаквом законском залогом, било да је реч о девојци у инокосној било у задружној кући.

Међутим, Г. А. Јовановић (*op. cit.*, стр. 93. и 94.) о томе се овако изражава: »Целокупно право њиховога опстанка (— т. ј. опстанка женскиња, девојака, у задрузи—) у задрузи са предвиђеним законом последицама гарантовано је подобно праву удовином, прећутном или законом залогом. Ма да није нигде у закону изречно призната, даје се ова залога извести по аналогiji одредаба §§ 115. 116. и 529. Грађ. Зак. и по законодавном решењу од 17. Априла 1858. Вбр. 451 (збор. XI. 65). Што год се може вољом да одреди за ужитак, може да послужи и као залога по самом закону, по основима службености (§. 392). Истина је поменутиим законодавним решењем од 17. Априла 1858. направљено само питање о начину осигурања удовице на непокретном имању мужа, али није њим искључено ни извођење: да се право ове законе залогне може простирати и на непокретно имање покојника и да оно у опште вреди и за женску децу о њиховом издржању и удомљењу.«²⁾ Г. Јовановић цитира и једну одлуку опште седнице Касационога Суда (од 17. Марта 1880. Вр. 4349./1879. год.),³⁾ по којој је кћи покојникова искључила повериоце

свог брата из новаца од продате покретности очеве. Али, ми ипак мислимо да се девојци не може, за њено издржање (ако се главно питање у овом смислу реши) и удомљење, признати право на законску залогну: принцип је, као што смо и мало час рекли, да је залога вољна, и од тога принципа се одступа само тамо где постоји изречно законско наређење које установљава законску залогну, а та наређења, по оном интерпретационом правилу: *Exceptiones sunt strictissimae interpretationis*, морају се лимитативно тумачити, што значи да ту не може бити тумачења аналогijом.¹⁾

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

¹⁾ Код §. 397. Грађ. Зак., Г. Никетић прибележио је и ове одлуке које стоје у вези са горњим питањем: ¹⁾ «Све док траје право сестриног уживања из §. 397. Грађ. Зак., брат није властан ни покретне ствари продавати, и купац ако је знао за право сестре, враћа купљене ствари, на које сестра има законску залогну. — О. о. 10. фебруара, 1876. год., Бр. 600. — О. о. с. 4. марта, 1876. год., Бр. 980.» (*op. cit.* стр. 242.). Одлука и нејасна и погрешна. Нејасна, јер би се из речи «уживање» која је ту употребљена могло извести да Касациони Суд налази да кћи има овде на заоставштини очевој право службености, док, међутим, пасус: «на које сестра има законску залогну» значи да кћи има само тражбено право издржања: залога, као што смо већ казали, претпоставља дуг (§. 306. Грађ. Зак.). Затим сумњиво је, што смо, такође, казали, да ли кћи има овде ужитак, а ако би га и имала, опет не би, у случају у овом решењу направљеном, купац морао вратити купљене ствари, баш и да је знао за кћерин ужитак на њима: било би само то да би он, ако је за тај ужитак знао, морао овај трипети на купљеним покретним стварима, као и сам брат, по правилу да нико не може уступити више права него што га сам има (§. 29. Грађ. Зак.). Ако, пак, купац није знао за кћерин ужитак на покретној ствари, он би могао њу одбити на основу §-а 221. Грађ. Зак.: када је, по овом пропису, купац *bona fide* пречи и од самог *dominus-a*, чију му је ствар тредне бесправно продао, тим пре је он пречи од онога који је на продатој покретности имао само право службености. (Претпостављамо, наравно, да је купац *bonae fidei* ушао у посесију ствари, јер иначе он без тога, по §-у 285. Грађ. Зак., не би био власник већ само поверилац). Ако, пак, сестра (кћи) има само тражбено право издржања, онда купац, који је знао за то њено право, не враћа ипак ствар: један дужник може слободно својим добрима располагати, нити га у том његови повериоци могу спречити, осим случаја акције паулиане (§. 303. а. Грађ. Зак.). Купац би, према овоме, морао ствар само тако вратити ако је брат том продајом дошао у немогућност да сестру издржава, и ако је он, продајом, нарочито на то то ишао, што је купцу, узимамо, било познато (*consilium fraudandi*). ²⁾ «Све што девојци као кћери мираза припада, то је од дана смрти она јој њена својина, а не браће јој, наследника очевих. По томе браћа, као наследници, могу задужити и потрошити само оно, што њима припада, а не и оно, што по закону припада сестрама односно кћерима покојниковим. У случају, кад се они толико задуже да се из наслеђа имања не може извући оно што сестрама припада, онда се дугови за овај део истога имања сматрају као дугови на туђем имању (§. 29. Грађ. Зак.), дакле за толико они не вреде, и део покојникових кћери мора остати неокрпљен. — О. о. с. 10. јануара 1881. год. Вр. 5177.» (*op. cit.*, стр. 242. и 243.). Ако је овде реч само о оном што §. 397. Грађ. Зак. даје кћерима *de suiis-a* који је оставио мушке деце, онда је Касациони Суд, такође, на погрешном путу, када то сматра као «својину» кћери, пошто право издржања кћери може бити схваћено или као службеност или као тражбено право а никако као својина, а право удомљења само као тражбено право. Огула, дугови браће на заоставштини очевој не могу се, као што то вели Касациони Суд, сматрати као дугови на туђем имању, будући синови постају, наслеђем, власници целе заоставштине. Све што може бити то је

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

§ 9. О иступима против вере, наравствености и благих обичаја.

Ови иступи су предвиђени у глави XL к. з., чији је наслов »О иступљенима противу вере, наравствености и благих обичаја«.

Они су:

I. *Иступ из § 362 к. з.* — »Затвором од једног до пет дана, вели се у овом §, да се казни:

1. Ко осује што је по закону цркве свето«.

а) *Радња се састоји дакле у цсовању светиња црквених.*

¹⁾ Под црквеним светињама треба разумети светиње ма које признате религијске заједнице.

²⁾ Под »светињама« цркве не могу се наравно разумети разна свештена лица. Цсовање истих спада под § 213 или 207. б к. з.

б) *Кривац.*

¹⁾ Без значаја је, да ли је извршилац члан оне религијске заједнице, чије је светиње »цсовао«.

²⁾ *Виност* није потребна.

2. Ко за време Божије службе код цркве ларму прави или свирку изводи или игра или другу какву вику и неуљудност чини«.

а) Овде је дакле реч о узнемиравању службе Божије (в. *Живановић Посебни Део III § 109 VIII*).

¹⁾ Није дакле довољно узнемиравање ма ког верозаконог обреда, н. пр. венчања, крштења и т. д., већ треба да се узнемирава служба Божија.

²⁾ Извршилац треба да се налази или у цркви или код цркве у таквој близини, да се прављење ларме, свирка и т. д. јављују одиста као узнемиравање службе Божије.

б) *Кривац.*

¹⁾ В. 1 б ¹⁾

²⁾ *Виност* није потребна.

3. Тачка 3 овог §-а је укинута.

4. Ко по кафанама и меанама, на сабору или у колу и другим јавним местима, куд свет пролази, срамотне песме пева или срамотне и безобразне речи говори«.

а) *Радња се састоји дакле у цевању безобразних песама или изговарању безобразних речи на јавним местима.* Према томе и коло треба да се игра на јавном месту.

да ти дугови дођу после сестриног издржања и удомљења, ако се, схватајући и издржање сестре као тражбено право, њој призна законску залогну на очевој заоставштини, залога која би имала свој ранг од очеве смрти, односно ако се сестрино издржање сматра као службеност, ти дугови би, такође, имали свој ранг после ове службености, под претпоставком, наравно, да се узме да службеност датира од дана отварања наслеђа, било да она подлежи или не формалности уписа.

¹⁾ Морало би се тада узети да се девојачки ужитак распростире на онолики интелектуални део заоставштине колики је потребан за њено издржање, комбинација која би била доста произвољна.

²⁾ Не види се јасно, како Г. Јовановић схвата право девојака на издржање, јер он час то право означава као «сталини ужитак» («Поред сталног ужитка до смрти или удаје и т. д.»: *op. cit.*, стр. 93.), а час као «издржање» («... и да оно у опште вреди и за женску децу о њиховом издржању и удомљењу»: *op. cit.*, стр. 94.), дакле, то право сматра час као стварно а час као тражбено. Он га сматра као тражбено и у томе што наводи да је и оно, као и удовички ужитак, обезбеђено законском залогом: залога прати тражбена а не стварна права. Да напоменемо, да Решење од 17. Априла 1858. год., као што смо то већ имали прилике рећи у овој расправи, погрешно вели: да је удовички ужитак обезбеђен «прећутном или законом хипотеком». Пошто је удовички ужитак стварно право, то не може онда ту бити говора о залози: законодавац је хтео рећи само то да је удовички ужитак, када се он односи на непокретна добра, ослобођен формалности уписа.

³⁾ Ова одлука прибележена је овако код Г. Никетића, *op. cit.*, стр. 242.: «Према § 397. Грађ. Зак. женска деца умрлога имају право на издржање и удомљење из имања родитељског. За то своје право она имају прећутну залогну на целокупном заосталом имању њиховога покојнога оца, како покретном тако и непокретном; јер све што се год вољом може да одреди за ужитак може по закону и као закона залога овога да служи. — О. о. с. 17. маја (дакле не: 17. марта, као код Гн-а А. Јовановића) 1880. год., Вр. 4349.» Г. Јовановић наводи још и ову одлуку: «Као законско правило, благодетење §. 471. Грађ. с. п. обухвата појам земљеделца у потпуном смислу са целом његовом породицом; и зато, кћи за своје издржање и удомљење искључује повериоце у наплати из свега имања (Op. сед. Кас. суда од 27. Маја 1889. Вр. 1751):» *op. cit.*, стр. 94., прим. под 2..

Без значаја је, да ли се је ко налазио на оном јавном месту онда, кад је радња извршена.

б) *Кривац*. — *Виност* није потребна.

5. Ко теглеће и јашеће животиње јавно мучи или свирепо туче и злоставља⁴.

а) *Радња* се састоји дакле у јавном мучењу или свирепом тучењу или у опште злостављању теглећих и јашећих животиња¹).

1° Мучење значи проузроковање знатнијих болова и патњи, који дуже трају или се понављају²).

2° Злостављање не значи овде сваку злоставу из § 173 к.з., т.ј. свако проузроковање телесног нерасположења (в. *Живановић Посебни Део I § 7 I 1*), већ само проузроковање значајнијих болова³). Оно се може извршити и нечињењем (н. пр. недавањем хране).

3° Злостављање и тучење, које је наравно само једна врста злоставе, треба да су извршени *свирепо*. Они су свирепи, кад проистичу из осећања равнодушности према патњама животиње а какав социјално оправдан циљ их не налаже⁴).

4° Мучење, тучење и у опште злостављање треба да су извршени *јавно*.

(1) Овде се дакле не захтева, да је радња извршена на јавном месту, већ *јавно*. Злостављање се пак врши јавно, кад може бити *опажено од већег индивидуално неодређеног круга лица*⁵). Без значаја је наравно и то, што би присутни појединци били случајно индивидуално познати.

(2) Из тога, што законодавац захтева, да су мучење, тучење и злостављање *јавно* извршени, излази, да он не штити теглеће и јашеће животиње ради њих самих, већ да штити *људско осећање сажаљења насиром животиња*⁶). Према томе ово је осећање *објект* овог иступа. То се види из наслова главе, где се налази овај иступ: наш законодавац га сматра као иступ против *наравствености* (тако и в. *Hippel*).

5° Вивисекција и клање животиња према јеврејском обреду не спадају по

¹ В. *Frank* § 360 XIII. У § 360 т. 13 немачког к. з. захтева се *пакосно* мучење. Пакосно је оно мучење, које се не врши у каквом разумном циљу, већ само ради мучења. В. *Olshausen* § 360 № 13 в.

² Тако *Frank* § 360 XIII.

³ Уп. *Frank* § 360. XIII, в. *Hippel Vergl. D. Bes. T. 2, 245, Olshausen* § 360. № 13 б.

⁴ Тако *Frank* § 360 XIII. Према неким (*Olshausen* § 300. № 13 в. в. *Hippel op. cit. 245 Rotering* № 13) је међутим довољно за постојање свирепости, да злостављање испољава нискост осећања код злостављача, у колико се он показује равнодушан према патњама животиње. Према неким (*Lange* 49) овај израз је плеоназан.

⁵ Уп. *Frank* § 360 XIII. Према неким је за јавност потребно, да је злостављање заиста *опажено*.

⁶ Уп. *Frank* § 360 XIII, *Olshausen* § 360 № 13 а, *Kohler G v 47 32*. Прот. *Berner* 696. — Према § 360 т. 13 немачког к. з. довољно је за постојање овог иступа, ако наведене радње нису *јавно* извршене, да су оне извршене на такав начин, да *изазивају гњев*. Према неким треба тога ради, да су оне радње извршене пред сведоцима (Тако *Olshausen* § 360 № 13 а, *Frank* § 360 XIII), док је према другима довољно, да је гњев *изазван посредно*, т. ј. траговима злоставе (тако *Binging* 1 193 и в. *Hippel* 244).

правилу овде, јер се обично не појављују као „свирепи“. Но и кад би били свирепи, не би се извршилац могао казнити, јер је противправност искључена¹).

6° Објект мучења и злостављања треба дакле да су *теглеће и јашеће животиње*²).

б) *Кривац*. — В. 1 б.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ПРАВЕДНА КАЗНА

од

E. Williams Hornunga

(СВРШЕТАК)

Пробудио сам се у лађи, између као снег белог рубља, елегантног бродовског кревета. Скинули су ми одело, али су ипак поступали са што је могуће већом пажњом; оно је било уредно намештено, а нихало се упоредно са покретима лађе.

Брод Фокон се налазио на морској пучини. Скочим из кревета и обазрем се око себе. Уверен да су ме закључали, приђем вратима, али за дивно чудо била су отворена. Погледам у салу и видим постављен сто са белим чаршафом и сребрним посуђем. Постепено сам се умирио. Увидео сам да сам запао у руке неваљалцу хладнокрвном и лукавом и једино оруђе против њега бити исто тако лукав и хладнокрван.

Обучем се и изађем на кров. Ту се нађем са Дидом који ми стави руку на раме.

— Правац. Исток — југо-исток, рапортира. Пловимо ка Рио-Гранде. Сад ти је познато; можемо да разговарамо. Дакле Скарабе стари пријатељу ти си био добар према мени; сад ћу да ти вратим мило за драго. Зар си озбиљно мислио да ћу ја учинити оно што сам ти обећао. Како си могао мислити да сам толико луд?

Молим те Скарабе ова је јахта врло позната, а тако исто и њен сопственик г. Уастон. То му ништа не смета да се удружимо. Оног дана кад сам извршио похару био је у Мелбруну, да не би изазвао сумњу, што се ти не удружиш са нама. Ти си већ заслужио свој део.

— Остави се, поштеди ме тих

¹ *Olshausen* § 360 № 13 d, *Frank* § 360 XIII.

² Према § 360 т. 13 немачког к. з. објект може бити *свака животиња*.

разговора, одговорих суморно. Да ли је сав новац на броду?

— Сав, до последње паре.

— А, ко је то Уастон?

Показа ми једног цина у поморском оделу, који нам приступи и престаји се. Отпоче разговор у чијем сам току дао на знање оној двојници да не мислим да променим своје раније мишљење.

— Е добро, узвикну Дид кад виде да не попуштам. Доста, доста си брбљао, сад језик за зубе. Крманош спава у другој кабини, чувај се да ти не излетиш из своје. У опште пази да ти овај ручак не буде последњи.

После ручка попнем се на катарку, посматрајући, нећу ли опазити на хоризонту, дим каквог пароброда, али узаман.

Дид се нешто разговарао са капетаном, затим уђе унутра, намрштен, а још је био зловољнији кад се врати на палубу.

Упути се право катарци на којој сам био, и надао сам се да ћемо имати једно објашњење између неба и воде.

Али Дид прође поред мене и попе се на још већу висину. Кад је стигао извади из џепа дурбин и посматрао је по хоризонту. Ја се брзо спустим на кров и оставим га самог на катарци.

У први мах нисам могао разумети Дидову забринутост. Имао сам одличан вид али нисам могао угледати ни трага од дима или једрила. Уђем у кабину. Кад сам видео ко тамо седи за столом, све сам разумео.

— Госпођица Лансонова, узвикнем.

— Да, ја сам. Али ми је строго забрањено, да се разговарам са вама, молим вас идите, док нас није затекао!

— Зар ја да идем! Остајем овде док ме силом не истерају. То јест... изузев случај, да се ви на овој лађи налазите својевољно... то је наравно друга ствар.

— Како својевољно пита говорите. Намамљена сам преваром, помоћу најодвратније лажи. Никад не би се на тако што решила.

— То значи да сада заједнички треба да гледамо како да се осветимо, одговорим и седох за сто наспрам ње.

Испричајте ми како је било са вама.

— Ох чиме да почнем? има толико да се прича... али гледаћу да вас о свему украјко обавестим. У почетку пошто је ступио у банку, волела сам га и све је истина што сте чули да се говори за мене. Али то је било само у почетку, одавно сам се тргла, и ако је он још једнако имао извештај утицај на мене. Ви га знате и разумећете ме. Кад је банка била опљачкана, одмах сам посумњала на њега. Била сам убеђена да је он извршио похару, и не умем да вам објасним од куда то, али сам била убеђена. Глас му више није био исти, и с тим узбуђеним, дрхтавим гласом он ми се још једнако удварао.

Била сам у његовом стану и разговарала сам се са његовом газдарицом. Он је обично ручавао код куће.

Тога дана он је ручао и по обичају рекао газдарици да му донесе воће и кафу кад зазвони; то је и урадио али доцније него иначе.

Његова је соба унутра а газдаричина с поља. Раније он је станао напред, али су то скоро променили по његовом предлогу. Сем тога морала му је обећати да ће увек држати спуштене завесе на кујни, због „мува“ како она рече.

Башта његове газдарице граничила се са баштом банке. Нашла сам земље на прозору. Тим се путем вратио кад је извршио крађу. Пошто сам то констатовала, тражила сам од газдарице, да ми обећа да ником неће говорити. Она то своје обећање није одржала, и отуда је то вече настала узбуна. У томе међувремену ја сам писала Диду, да знам све и да нећу да га видим, зато сам му предложила, да у писму које има да остави на раније уобичајеном месту, означи где је сакрио новац, па да неће нико дознати, да је он кривац.

Одговорио ми је писмом које сте ви донели у тенис клубу. Тражио је да дођем у 10 сати на обалу па ће ми рећи где је. У одређено време одем. Одговорио ми да је новац скривен у стенама код „Квишифа“, и изјави да ће он побећи на „Фосон“, и понуди ме да ме одведе до тог места, и тамо искрцају, тако да ћу моћи узети новац.

Уверавао ме је да је понео само златну монету, а за акције и друге хартије од вредности, оставио је пошто се бојао да га не ухвате.

А оцу су баш требале акције које су престављале девет десетина украдене суме. Луда сам била што сам му веровала, требала сам га одмах проказати.

Али сад сам довољно кажњена, и никад ми моји неће опростити. Они су упропаћени а ја сам овде.

Она се сруши на столицу. Дид изненадно уђе и погледа ме нервозно, Није ми рекао ни речи што сам разговарао са госпођицом Ланзон, него залупи вратима и оде.

Отпочнемо опет разговор и она ми исприча, да је отимач имао дрскости да јој каже како ће је узети за жену — из — захвалности — — кад се врата нонова отворише.

Дид уђе и из једног ормана узне без речи пушку и опет пође вратима.

— Шта ће вам пушка? узвикну застрашено госпођица Енида Ланзон.

Он застаде на прагу и рече иронично.

— Обилази око нас чудна нека тица, други неки „Фосон“ па ћу да је гађам.

Свиреп као обично, рече млада девојка, кад се напоље зачуше неколико пуцања.

Хтео сам да изиђем али врата су била закључана у том тренутку кад сам се враћао, просвира један куршум кроз прозор кабине прође преко главе госпођице Ланзон и ударио би ме посред главе да сам само један минут остао на месту, на коме сам толико времена седео.

— Какав подлац узвикну Енида. У том одјекну још један пуцањ.

— Ово је лов на нас, узвикнем, лезите на патос госпођице, лезите.

Обоје полегасмо на земљу. Сад смо могли већ јасно чути како нас зову. Али је Дид одговарао само својом рапортирком. По једној нагло испаљеној серији револверских метака (то мора бити да је пуцао капетан) закључио сам да су гониоци сасвим близу. Значи да су их гонили већ сатима и сад сам тек разумео зашто су нас оставили да разговарамо на миру. Нисам могао устати да се уверим о стању ствари, јер моја храбра другарица, не би хтела да остане ако би се ја подигао.

Њене плаве очи добацивале су ми поглед који би могао и самртника на издисају охрабрити.

Палба се и с једне и с друге стране настави с највећом жестином, Затим чусмо како нешто паде на под, и све се утиша.

— Није Дид, рекох, то је она људескара капетан, камо лепе среће да је он.

У том моменту зашкрипи брава и Дид се појави са скрштеним рукама, посматрао нас је. Мора бити да наш изглед није био ни мало духовит, јер се Дид у пркос тешкој ситуацији није могао уздржати да се не насмеје.

— Устаните, рече, борба је свршена. Уастон је погинуо. Изјавио сам да се предајем. Овог ће момента прећи ваш отац на наш брод, госпођице Енида.

— Мој отац?

— Да, рече Дид. Гонио нас је другим бродом и стигао. На њему је ваш отац са полицијом.

Само још једну реч пре него што јурну овамо. Било је време кад сте хтели добровољно да ми се баците у наручја. Мис Енида, ја сам изгубљен, хоћете ли сад.

Он рашири руке са једним погледом који је једновремено имао нечег ироничног и узвишеног.

Тада опазисмо да му из груди, које је дотле покрио рукама, тече млаз загасите крви. Пре него што сам му могао да приђем, паде и непусти ни гласа.

Дид је умро, Уастон на издисају. На другом броду два су полицајца била тешко рањена. Приближавали смо се мелбрунском пристаништу. Поноћ је била превалила кад смо угледали светлост пристаништа. Био сам са директором банке на палуби.

Кћи му је била доле али је он једнако мислио на њу.

Банчин је новац spaшен али моје благо моја кћи, говорио је он. Знате какав је свет, после овог скандала остаће вечита мрља на њеном имену.

— Чак кад би и било тачно што кажете, одговорих, неби било за дуго време. Нисмо вам хтели рећи док се не искрцасмо, али ћу вам сад рећи, ако немате ништа против, чим ступимо на копно бићемо ја и ваша кћи верени.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине чумићке актом бр. 138. од 26. јануара ове године упутио је овакво питање:

У једној општини има довољно имања, која припадају грађанима друге општине. На тим имањима се врше злонамерне паљевине, противправни поништаји ствари и крађе. Оштећени грађани из друге општине траже накнаду штете од општине, у којој се налазе имања и где су кривице учињене, и ова им накнаду даје, али је суд са одбором ове општине донео одлуку: да се штета распоређује и наплаћује и од грађана из друге општине, који имају имања у атару општине, која штету плаћа. Пита се: да ли је ово правилно?

Одговор:

Сваку штету учињену злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем необезбеђених ствари, као и крађом: стоке, земљоделских алата, хране људске и сточне, воћа, живине, кошница и пољских ограда, у атару сеоске општине и пољском имању варошких општина, дужна је оштећеном, на његов захтев, да накнади она општина, у атару које је кажњиво дело извршено, ако се кривац не ухвати у року од тридесет дана од кад је иследна државна власт извештена о извршењу кривичног дела; а ако је кривац ухаћен, а накнада штете од њега не може да се изврши, онда накнаду плаћа општина, из које је кривац. Ову накнаду штете, по закону о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем ствари, општина је дужна да плати на основу пресуде судске према члану 17. тога закона или на основу поравнања између одговорне општине и оштећеног лица према члану 19. тога закона. — По члану 22. истог закона суд одговорне општине у споразуму са одбором досуђену штету распорођује „на поједине грађане своје општине по пореским главама“ и наплаћује у року од три месеца. — Из напред изложеног излази, да се накнада штете има учинити и грађанима из других општина, кад имају имања ван атара своје општине. Штету пак распоређивати на грађане других општина, кад ови имају имања у општини где се штета чини, нема

ослонца у закону, јер закон шта више изрично каже, да ће се штета распоређивати на грађане „своје општине“ по пореским главама. Према томе одлука општинског суда и одбора, о којој је реч у питању, није саобразна закону. И неправо је штету наплаћивати од суседних грађана, кад се претпоставља: да штету у првом реду чине грађани — мештани; да мештани најлакше могу спречавати чињење кривичних дела и помоћи хватању криваца; и да суседни грађани плаћају евантралне штете у својој општини.

* * *

Д. Ивковић, деловођа општине лопушничке, упутио је питање овакве садржине:

Један грађанин са границе свога имања премести плот и захвати један део суседовог имања; услед тога овај га тужи за заузеће и тражи да га власт казни и осуди на повраћај заузетог земљишта и на плаћање трошкова. Власт изађе на лице места ради увиђаја, али заузимач, видећи да ће одговорати за заузеће, у томе поврати плот на првашње место; власт утврди, да је заузеће постојало. Кад је тужени узет на одговор, брани се, да кривица не постоји, јер је плот повратио у првашње стање. Али ипак без обзира на ову реч туженога и без извиђаја његове одбране он буде кажњен са неколико дана затвора, а том пресудом му наређено још да изузету земљу врати суседу. Ову пресуду поништио је првостепени суд, што одбрана није извиђена, и што се није ценило, да ли постоји каква кривична одговорност, кад је тужени ствар повратио у првашње стање. — Пита се: има ли кривичне одговорности до оптуженога, какве и како га треба казнити?

Одговор?

Ко самовласно, али без насиља, захвати или присвоји што од туђег непокретног имања, кажњава се по § 375. а. кривичног закона од три до тридесет дана, и наредиће му се, да заузето имање напусти, а да своје право редовним путем код надлежног суда докаже. — Кад је власт утврдила да је дело заузећа постојало и кад тужени у одбрани наводи, да је ствар повратио у првашње стање, т.ј. да заузеће више не постоји, онда је требало утврдити, да ли су наводи истинити,

па тек с погледом на то донети одлуку по тужби због заузећа. — Навод туженога, да је плот вратио на своје старо место, не искључује његову кривичну одговорност, јер дело заузећа постојало је, и за то дело он треба да буде кажњен. Али о овоме треба да одлучи власт, којој је тужба дата. — Пресудом не треба наређивати, да тужени дотично земљиште уступи тужиоцу, ако се увиђајем утврди, да је тужени заузето земљиште већ напустио. — Ма да околност, да ли је плот враћен на првашње место од стране туженога, не утиче на постојање кривичног дела из § 375. а. кривичног закона и не искључује кривичну одговорност заузимача, ипак ту околност треба извидети, и у пресуди је оценити, како би пресуда према § 33. полицијске уредбе била основана на потпуном, довршеном извиђају, и како би се кривцу определила она казна између минимума и максимума, коју је у ствари заслужио с погледом на прилике, које су претходиле и пратиле чињење кривице. Напуштање заузетог земљишта и увиђање своје кривице пре расправе кривичног предмета, свакојако треба да утиче на величину казне, на одмеравање кривичне одговорности. Властима је остављено, да се у даном случају крећу између најмање и највеће мере законом одређене казне, али та примена казне не сме бити произвољна и без обзира на све околности лица и учињеног дела, јер се произвољним примењивањем казне промапа циљ и пренебрегава дух закона, који је утврдио минимум и максимум казне, да би се у тим границама применила казна, која се у извесној кривици, према дотичном лицу и под утврђеним околностима, показала као праведна, заслужена, и целисходна; намера законодавца у одређивању најмање и највеће мере казне не може бити друга него да казна буде сразмерна величини учињене кривице а не произвољна; да би та оцена могла бити правилна и мера казне да би била изречена у духу закона, потребно је не само утврдити, да је кажњиво дело учињено, и да је оно према окривљеном доказано, него и да су извиђене и оцењене све околности, које би могле имати утицаја на величину казне. У § 38. полицијске уредбе наређује се, да ће се казна повећа-

вати или умањавати према околностима, које кривца оптерећавају или олакшавају; као олакшавне околности помињу се: малолетност иступникова; наговарање од стране других, да кривицу учини; изазивање од стране оштећеног или повређеног лица; добро владање; „ако је могао и већу ползу имати и већу штету учинити, али се својевољно устезао; ако је сам својевољно од преступљења одустао; ако је пре него што је ствар у поступак власти дошла проузроковану штету накнадно“ и т. д. Дакле власти су дужне, да прикупе и у побудама пресуде изнесу све околности, и отежавајуће и олакшавајуће, да их оцене, и према њима да донесу пресуду у границама, које је закон предвидео — § 39. и 40. полицијске уредбе.

* * *

Деловођа општине горњо-орашке актом од 1. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Кмет једног села разрезао је прошле године без икаквог надлежног одобрења по пет динара сеоског приреза на сваку сеоску кућу у томе селу, без обзира колико у којој кући има пореских глава, ради плаћања сеоског пољског чувара који је и служитељ, па је и ове године овакав разрез учинио и наплати приступио. Свака сеоска кућа нема подједнак број пореских глава. — Пита се: по ком законском пропису је има право кмет да врши овакав разрез и прикупљање новца?

Одговор:

По закону о чувању пољског имања, чуваре пољске поставља и отпушта општинска власт, а општински одбор им одређује плату (члан 12. и 13.). Плата се пољским чуварима сходно наређењу из члана 134. закона о општинама исплаћује по буџету у који се уносе и сви приходи општински. Према томе престављена радња кметова не само да није основана ни на једном законском пропису него је и недозвољена.

* * *

Суд општине дубовске актом № 563. од 23 марта ове године упутио је питање овакве садржине:

Општински буџет за прошлу 1912. годину у коме је прирез предвиђен на 44% није враћен општинском суду од стране одбора окруж-

ног у своје време, а сада се не враћа суду због тога, што је окружни деловођа на војној дужности. Како сада треба издатке чинити и на основу тога буџета израдити нов годишњи буџет, јер је рок остављен за израду буџета већ прошао, а општински суд нема пред собом ни стари буџет, то се пита: Шта ваља предузети па да се стари буџет врати општинском суду, и како треба чинити издатке из општинске касе?

Одговор:

Пошто је буџетом за 1912. годину предвиђен прирез од 44% по суми непосредног пореза разрезаног за ту годину, то је за одобрење тога буџета био надлежан окружни одбор. Али ако окружни одбор није буџет прегледао у року од три месеца од дана пријема истог, има се сматрати, да је буџет према члану 131. закона о општинама одобрен заједно са примедбама надзорне државне власти. Према томе, на случај да се дотични буџет налази више од три месеца пред окружним буџетом, општински суд треба да сматра да је тај буџет одобрен и по њему има да прикупља прирез и чини издатке. У тој цели општински суд треба да има пред собом прошлогодишњи буџет; но како се буџет не шаље од окружног одбора, што је окружни деловођа ван редовне дужности своје, то треба преко надзорне државне власти издејствовати, да се окружном деловођи одреди заступник према члану 123. закона о уређењу округа и срезова, по коме заступника окружном деловођи, кад осуствује или је иначе спречен да врши своју дужност, одређује председник окружног одбора у договору са окружним одбором између самоуправних чиновника, који се налазе при канцаларији окружног начелника. Кад општински суд добави буџет, треба да се у погледу прибирања прихода и чињења расхода придржава тога буџета све док нови буџет не буде израђен и не буде дефинитивно одобрен од надлежне власти.

к.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Један случај оцене, коју страну као слабију треба упутити на парницу.

По тражењу Б-ића првостепени суд је одобрио забрану на покрет-

ност његова два дужника, који су међусобно отац и син. Окружно начелство приступило је извршењу ове забране; али како у истој кући, где је попис вршен, станује и жена односно мајка дужника, то је она одмах сутра дан по попису изјавила, да су пописане ствари њена својина по писмену потврђеном пре две године код полицијске власти, о чему је као доказ поднела прост препис тога писмена показујући власти и оригинал. Сличну изјаву учинили су и сами дужници приликом пописа. Поверилац није признао право својине ново-појављеном господару, наводећи да жену односно мајку дужникову треба упутити као слабију страну на парницу за доказивање права својине, јер се пописане ствари имају сматрати за својину дужника, докле год се супротно не докаже. — Окружно начелство је нашло, да је појављени господар с погледом на означене околности и на поменуто писмено јачи у праву, па је повериоца на основу § 466. грађанског судског поступка упутило на парницу за доказивање права наплате из спорних ствари. — Решење окружног начелства о томе, одобрио је Министар Унутрашњих дела својим решењем.

Али по жалби повериоца Државни Савет је нашао, да решења по овој ствари нису на закону основана са ових разлога:

Кад је жена, односно мајка, дужника изјавила, да су пописане ствари њена својина, дакле појавила се као сопственик ствари, онда је извршна власт, с погледом на околност што јој поверилац не признаје право својине и што су ствари нађене у државини дужника, била дужна да, према § 466. грађанског судског поступка, упути њу на редован грађански спор, којим би се претходно расправило спорно питање о праву својине пописане имаовине. Та власт требала је такав правац да да спорном предмету још и за то, што поверилац наводи да исправа, којом појављени господар хоће да докаже право својине нема никакве важности јер је у простом препису поднесена. Сем тога, извршна власт није ни позвана законом да суди о праву својине, као што је она то учинила, јер је за расправу тога питања надлежан само редован суд по члану 146. Устава.

Министар Унутрашњих дела пак је сматрао, доносећи своју одлуку, овако: 1. Пописана покретност је нађена у државини жене односно мајке дужника, која се и јавила као господар тих ствари, доказујући државину писменом потврђеним код власти, — и, кад јој поверилачка страна није признала право својине, правилно је повериоца упутио на парницу као слабију страну према § 466. грађанског судског поступка за доказивање свога спорног права на наплату из пописаних ствари; 2. Појављена сопственица не може се сматрати за слабију у праву што је поднела у препису писмено потврђено код полициске власти а не у оригиналу или у потврђеном препису, — јер је поверилац, који је из другог округа, требао доћи лично или послати пуномоћника и тражити, да му се на увиђај поднесе оригинал, како би извршна власт (која је са своје стране видела и оригинал) поступила сходно пропису из § 200. грађанског судског поступка; и 3. Полицијска власт није судила о праву једне и друге стране противно члану 146. Устава, већ је ожалбеним решењем упутила слабију страну на суд, да овај као надлежан спорно питање расправи.

Државни Савет, према звоме посматрању напред изложеноме, одлуком № 7810./12. поништио је ожалбена решења.

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јања Данла, пекар из Ниша, извршио је крађу државног брашна на побегао.

Јања је стар 42 године, висок, цун добро развијен, затворено смеђе боје, обријан, крупних црних очију, од одела има сако боје граорасте.

Депеша начелства округа нишког Бр. 5600.

Велимир Филипов — Филиповић, родом из Бановишта, у А. Угарској извршио је опасну крађу Данице Ј. Ђировић, из Београда на побегао.

Велимир је стар 18 година, стаса средњег, косе и очију црних, у црном новом оделу, на ногама жуте ципела са белим дугметима, на глави црни штофани шешир.

Акт кварта палилулског Бр. 3397.

Непознати крађивци између 18 марта до 26 маја извршили су опасну крађу ствари г. Д-р Светозару Марковићу и однели следеће ствари:

Један велики црни новчаник, у коме је било разне ситнине старих пара разних држава, један рецепт са потписом Д-р Марковић, на коме су исписани бројеви разних лозова (дуванских 2‰ државних и црвеног крста), један мали дугачки ланац од метала и на њему два златна медаљона и то на једном има S а на средини овог слова плав камен у коме је била фотографија оца и матере госпође Марковићке, из ранијих година, други медаљон је загасито плаво емаљиран, једна танка мала брезлетна са плавим каменом, и бисером, десет комада мушких нових кошуља № 38, десет комада нових гаћа и двадесет комада марамица са монограмом »С М« два-најест пари нових у боји чарапа, дванајест пари белих чарапа и два пара црних свилених чарапа, једну ручну металну касицу система »Вертахјам« запраћена за патос у њој је било: један пар старинских златних минђуша са зеленим каменом у средини, две брезлетне црне емаљиране, »Сувенир« са знаком, а на другој гранчица са бисером, три златна дугмета мушка за груди; четири акције Извозне Банке, један државни лоз 2‰, четири дуванска лоза, два лоза Црвеног Крста, шест комада сребрних кашичица са монограмом »С«, један велики стари револвер са кожном футролом систем »Наган« и једну сребрну табакеру граорасту са монограмом.

Акт Управе града Београда Бр. 13.717.

ТРАЖЕ СЕ

Драгутин син Стевана Пауновића, из Породина, отумарао је од своје куће незнано где.

Стар 14 година, средњег раста, смеђ, по глави крастав, носи сељачко одело на глави има шајкачу.

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 5281.

Мијајило син Вула Павићевића, касанина из Крагујевца отишао је од своје куће незнано где.

Стар 14 година, раста средњег, лица округлог очију смеђих, косе

смеђе, од одела има на себи белу платнену кошуљу, панталоне шарене штофане, доњи капут грао, црн прелук, црни зимски капут, црне ципеле и чарапе, на глави жут шешир.

Акт Управе града Београда Бр. 12.590.

Даринка Поиовићка, из Београда отумарала је незнано где.

Стара 11 година, добро развијена, косу носи низ леђа у две витице, од одела има црвену блузу, сукњу, кецељу, на ногама сандале, а на глави бео сламни шешир са црвеном пантљиком.

Акт Управе града Београда Бр. 12334.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

На дан 18. маја ове године избацила је река Сава један човечији леш непознат, на обалу код шабачког паробродског пристаништа.

Леш је добро развијен, стар је до 50 година, плавих бркова, обријан косе кратке, од одела има гаће и кошуљу од сељачког платна, један памучни грудњак без рукава на ногама половне опанке ђонове и сељачке чарапе, на руци један металан прстен.

Акт начелства округа подринског Бр. 5320.

На дан 26. маја ове године на обали дунавској код Брзе Паланке, нађен је у води један човечији леш.

Леш је висок 1.65. см. на себи има од одела кошуљу танку јегеровачу на ногама ципеле, опис леша је непознат пошто се налази у пола трулом стању.

Депеша начелника среза брзопаланачког Бр. 2930.

МАНГУП СТОКА

У вароши Сопоту налазу се два мангуп вола. Стари по 7. година. Један је во длаке црне, други длаке сиве.

Депеша начелника среза космајског Бр. 8018.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Антоније Мијатовић, зв. „млађи“ осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо побеглао је још 12. марта ове године па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Нови-Бановаца у Срему, стар 26 година, висока раста,

угасито жуто зелених очију, косе и бркова плавих.

Раније је живео у Београду а по занимању је зидар.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 858.

Миладин Ерштенић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо побеглао је још 24.

јануара 1912. године, па ни до данас није пронађен.

Родом је из Новог-Ацибеговца, среза орашког округа смедерев-

ског, стар 27 година, средњег раста, угасито зелених очију, косе и бркова црних; од особених знакова има: на малом прсту десне руке на трећој фаланзи, белегу од посекогине, права линија, правца косог величине 2 см. на страни спољној; на малом прсту десне руке нокат преко средине пресечен и на средини десне

јагодице црвену флеку неправилна облика.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 401.

ОБЈАВА

Петар Миљковић, из села Слатине (у срезу зајечарском овог ок-

вићу, па по извршеној крађи наоружан побеглао у шуму и крије се по околини. Њему се 19. ов. мес., наоружан пушком „кашикарком“ придружио Димитрије Бабић, зем. из Брестовца (ср. Зајечарског округа).

Решењем овог начелства од данашњег Бр. 2496. а на основу извештаја начелника среза Зајечарског и прибављених доказа утврђено је: да су се Петар и Димитрије одметнули од власти и почели самовласно за себе да живе у намери да казнима дела чине, у коме поступку њиховом постоји дело хајдуковања — § 243. казн. зак.

Услед овога а на основу чл. 9. зак. о јавној безбедности, начелство ово позива Петра Миљковића из Слатине и Димитрија Бабића, из Брестовца, да се у року од (20) двадесет дана — рачунећи од дана када ова објава изађе општампана у Српским Новинама — пријаве најближој полицијској власти, која ће их спровести начелнику среза зајечарског, или најближем првостепенем суду; а ако се у остављеном року не пријаве ма којој полицијској власти или првостепенем суду, начелство ће их на основу чл. 10. зак. о јавној безбедности огласити за хајдуке.

Лични је опис Петров: стар 20 год., средњег раста, пун, косе смеђе и ретке-више ћелав, бркова малих смеђих.

Лични опис Димитријев: стар 18 год., раста средњег, танак, очију граорастих, а браде и бркова нема.

Од начелства окр. тимочког 25. маја 1913. год. Бр. 3496 у Зајечару.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 23. и 24. маја непознати лопови украли су Лазару Петковићу земљ. из Трбушца, једно женско ждребе, старо 2 године, доратасто, високо 150 до 155 см.

Депеша начелника среза поцерског Бр. 4743.

Ноћу између 18. и 19. маја ове године, непознати лопови украли су Живојину Јанковићу, из Жаркова, два вола један је жуте длаке, рогава обичних великих, без роваша, други је длаке црне, по челу листаст, рогава великих виластих, заметнутих, стари су по 6 година.

Акт Управе града Београда Бр. 12843.